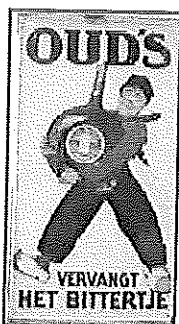

KINAWIJN, een vergeten drank.

In de twintiger jaren was kinawijn een populaire drank die als versterkende wijn en als aperitief werd aangeboden. Kinawijn is een drank die werd vervaardigd door rode wijn enige tijd te laten trekken op gemalen kinabast. Hierdoor ontstaat een drank met een bittere smaak, waaraan een aantal kwaliteiten werd toegeschreven, zoals eelustopwekkend, koortswerend en rustgevend. Kinawijn werd dan ook niet alleen in slijterijen te koop aangeboden, maar ook in apotheken kon men kinawijn betrekken. Kinawijn heeft een alcoholpercentage van 14% tot 16% volume procenten. Vermoedelijk is kinawijn de Nederlandse versie van de in Frankrijk in die tijd populaire "Vin au Quinquina" zoals die ondermeer door de franse firma Dubonnet op de markt werd gebracht.

Kinawijnflessen

In Nederland werd kinawijn in een specifieke fles op de markt gebracht: een fles die gelijkens vertoont met de Duitse "Bocksbeutel" voor Frankische wijnen. De kinawijnfles heeft een afgeplatte ronde buik en een lange rechte hals (zie afbeelding). De fles werd in diverse inhoudsmaten gevoerd, van 1 liter, 3/4 liter, 1/2 liter en 1/10 liter. Ook zijn er van de firma Oud reclameflessen bekend die als blikvanger in de winkel werden geplaatst. Deze bijzondere kinawijnflessen hebben een hoogte van wel 75 cm en een inhoud van meerdere liters. Een exemplaar hiervan is aanwezig in het Nationaal Glasmuseum te Leerdam, een ander exemplaar is te bewonderen in het wijnmuseum van Robbers & van den Hoogen te Arnhem. Blijkens een fles met op de bodem een afbeelding van een sterretje werden kinawijnflessen onder meer vervaardigd bij de Nieuw-Buiner Glasfabrieken in Nieuw-Buinen.

Fabrikanten van kinawijn

De navolgende fabrikanten van kinawijn zijn mij bekend door reclamemateriaal, flessen met etiketten of flessen met opdruk:

- 20/21, (een merk van M. Cohn's Wine- & Spirits Trading Co. Ltd, te Schiedam)
- A. Bloemer, Amsterdam,
- Van Dulken-Weiland & Co, Schiedam,
- Hartevelt & Zoon, Leiden,
- Van Kleef & Zn, Den Haag,
- Kraepelien & Holm (apothekers), Zeist,
- Wed. G. Oud Pz & Co, Purmerend en -na 1928- Haarlem,
- De Pelikaan (merk van Levert & Schudel, Haarlem),
- Herman Temmink (pharm. handel mij.), Enschede,
- Visser, Schiedam,
- Henri Vlek, Den Haag.

Blijkens het voorkomen van de aantallen bewaarde flessen zijn de firma Oud en het bedrijf dat kinawijn onder het merk 20/21 aanbood, de grootste producenten van kinawijn geweest. Overigens is mij tot op dit moment niet bekend welk bedrijf achter "20/21" stond en waar dit bedrijf gevestigd was. Vermeld dient te worden dat kinawijn ook onder eigen merk van detaillisten werd verkocht die niet zelf de drank vervaardigden, doch deze bij de fabrikant onder eigen merk lieten afvullen. Zo is er in het museumwinkeltje van Albert Heijn aan de Zaanse Schans in een van de schappen een kinawijnfles tentoongesteld met daarop een eigen etiket van AH. Van een bewaard gebleven etiket van de firma Herman Temmink leren we dat door hen een medicinale kinawijn werd geleverd onder de naam "Haté". Van de apothekers Kraepelien & Holm uit Zeist zijn maatglasjes

bekend die speciaal voor het innemen van kinawijn zijn vervaardigd.

Kwaliteiten van kinawijn

Op een bewaard gebleven fles van het merk 20/21 lezen we op de etiketten de volgende informatie:

- buiketiket:** 20/21, koortswerend, eetlustopwekkend,
vitamine-houdende kina-wijn, bereid met zuiveren buitenlandschen wijn,
- halsetiket:** kina-wijn 20/21 wordt bereid met de fijnste wijnen en zuivere kinabast vandaar zijne
onovertroffen hoedanigheid,
- rugetiket:** deze vitamine-houdende kina-wijn is, behalve een smakelijk aperitief, bij uitstek geschikt
ter voorkoming van verkoudheid en griep, en bovendien een krachtig hulpmiddel bij
voorkomende nervositeit en vermoeidheid. Gebruik voor iedere maaltijd een glaasje
(borrelglas), hetgeen tevens zeer eetlustopwekkend zal werken en bij nervositeit en
vermoeidheid een wijnglas voor het naar bed gaan.

In de uitgebreide prijscourant die door de firma Oud ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het bedrijf in 1977 werd uitgegeven wordt met betrekking tot kinawijn o.a. het volgende vermeld:
"In de eerste jaren vond voornamelijk toelevering van wijnen plaats aan de bewoners van de stad Purmerend en de directe omgeving. Naast de verkoop van buitenlandse wijnen, kwam de heer Oud al gauw met een eigen product op markt, dat bij het geachte publiek zeer populair werd: de Kina-Wijn. Vooral in de twintiger jaren was het in Noord- en Zuid-Holland een zeer bekend artikel. Er werd veel reclame voor gemaakt. Je zou kunnen zeggen dat de Kina-Wijn één van de eerste merkartikelen van Oud Wijnkopers was. Zelf maalde men de kina-bast en liet dat maalsel trekken op volle basiswijnen, zoals bijvoorbeeld de Malaga. Ook in Nederlands-Indië werd menige fles van deze kruidige, volle wijn geleegd".

Oproep

Volgens mijn gegevens is er ook na 1945 tot in de zestiger jaren kinawijn verkocht, met name die van het merk 20/21. Momenteel is dit product naar mijn mening niet meer te verkrijgen en is kinawijn in het midden van de jaren zestig van de markt verdwenen: *Sic transit gloria mundi*

Gaarne verzoek ik u mij op de hoogte te brengen van aanvullingen resp. correcties op mijn kennis van kinawijn en indien u andere leveranciers kent van dit product dan hoor ik dat graag van u.

Klaas Prins.

Bronnen.

Oud Wijnkopers, Haarlem: Prijscourant 1977.

Clubblad-nr 25 van "De Oude Flesch" oktober 1985.

De Flessenloods, namen en kenmerken van gebruiksflessen, 1989.

Flessen en reclamemateriaal.